

Techniek

TBA-Richtlijn stukadoren 1.5

Verwerkingsrichtlijn voor het toepassen van een gekleurd, kunstharsgebonden pleistersysteem binnen (sier- en/of spuitpleister)

Januari 2026

Aansprakelijkheid

Stichting Technisch Bureau Afbouw (TBA) en degenen die aan het opstellen van deze richtlijn hebben meegewerkt, hebben een zo groot mogelijke zorgvuldigheid betracht bij het samenstellen van deze publicatie. Het kan echter niet worden uitgesloten dat deze richtlijn onjuistheden bevat. De gebruiker van deze richtlijn aanvaardt daarvoor het risico. Stichting Technisch Bureau Afbouw sluit iedere aansprakelijkheid uit voor schade die mocht voortvloeien uit het gebruik van informatie uit dit product.

Copyright

Alle rechten voorbehouden. Deze publicatie kunt u kosteloos downloaden van de website www.tbafbouw.nl en mag vrij worden verspreid. Het is toegestaan gegevens uit deze uitgave te citeren mits wordt verwezen naar dit document. De citeertitel voor dit document is "TBA-richtlijn 1.5 Verwerkingsrichtlijn voor het toepassen van een gekleurd, kunstharsgebonden pleistersysteem binnen (sier- en/of spuitpleister), januari 2026, Stichting TBA, Den Haag". Het is niet toegestaan de teksten, tabellen en afbeeldingen uit deze publicatie te wijzigen.

Colofon

Dit is een uitgave van het Technisch Bureau Afbouw. Het TBA is opgericht door de Nederlandse Ondernemersvereniging voor Afbouwbedrijven (NOA), FNV en CNV Vakmensen met als doel een goed functionerende en betrouwbare branche. Het TBA geeft betrouwbaar, deskundig en onafhankelijk technisch advies en ontwikkelt normen en richtlijnen om de kwaliteit van de afbouw op een hoger plan te brengen.

Technisch Bureau Afbouw

Mauritskade 27
2514 HD Den Haag
Telefoon: 070 33 66 500
E-mail: info@tbafbouw.nl
www.tbafbouw.nl

Inhoud

1.	Inleiding	4
2.	De verwerking	5
2.1	Algemene aandachtspunten bij kleurgebruik	5
2.2	Kwaliteit van de ondergrond	5
2.3	Klimatologische omstandigheden in de werkruimte (aanbeveling)	5
2.4	Materiaal en opslag	5
2.5	Controle en inspectie	6
2.6	Vorbereiding, reparatie en voorbehandeling	6
2.7	Het aanbrengen van een kunstharsgebonden pleistersysteem in kleur	7
2.8	Conditionering tijdens de drogingsfase	8
3.	Normen, richtlijnen en voorschriften	9

1. Inleiding

Een gekleurd kunstharsgebonden pleistersysteem kan worden toegepast voor het decoratief afwerken van diverse nieuwe of bestaande gestukadoorde ondergronden. Denk hierbij aan:

- kalkzandsteen lijmblokken en lijmelementen;
- baksteen;
- cellenbeton;
- (lichtgewicht) beton;
- gipsblokken;
- gipskarton- en gipsvezelplaten;
- bestaande gestukadoorde ondergronden.

Om overtuigd te zijn van een goede, blijvende hechting en het egaal drogen van de gekleurde sier- of spuitpleisterlaag, dient deze verwerkingsrichtlijn te worden opgevolgd.

2. De verwerking

2.1 Algemene aandachtspunten bij kleurgebruik

Over het algemeen wordt een kleur gekozen aan de hand van een kleurenwaaier van de fabrikant/leverancier. Deze kleuren worden weergegeven op gladde ondergronden van papier of karton. Omdat kunstharsgebonden sier- en spuitpleister geen gladde structuur hebben, kan door de schaduwwerking die door de structuurlaag wordt veroorzaakt, een kleine kleurafwijking ontstaan ten opzicht van de kleur op de kleurenwaaier. Maak daarom vooraf een proefvlak.

2.2 Kwaliteit van de ondergrond

- De ondergrond dient droog, schoon en draagkrachtig te zijn.
- Voor reparaties die kort voor dat het kunsthars gebonden pleistersysteem wordt aangebracht nog moeten worden uitgevoerd, dienen kalkvrije producten te worden gebruikt. Pure gipspleisters lenen zich hier bij uitstek voor.
- Tevens moeten ondergronden voldoen aan de geldende vlakheidseisen. Afhankelijk van de korrelgrootte van het gekleurde sierpleister en de structuur van het gekleurde spuitpleister kunnen dit de groepen 1 en 2 zijn van de 'oppervlakte beoordelingscriteria stukadoorswerk binnen', niveau B t/m D van de 'afwerkingsniveaus van in het werk af te werken gipskarton- en gipsvezelplaten op systeemwanden en –plafonds' of groep 2 van de 'oppervlakte beoordelingscriteria voor wanden opgebouwd uit cellenbeton of gipsblokken'.
- Daarnaast dient er sprake te zijn van een licht egale zuiging (vochtname) van de ondergrond. Breng, afhankelijk van de aan te brengen sierpleister, op de ondergrond eerst een kwartshoudende voorstrijk in de gewenste kleur aan.

2.3 Klimatologische omstandigheden in de werkruimte (aanbeveling)

- Het gebouw dient water-, winddicht en opgeruimd te zijn.
- Tijdens het afwerken van wanden en plafonds dient de temperatuur van de lucht en van de af te werken oppervlakken minimaal + 5 °C te bedragen. Bij voorkeur geldt echter een temperatuur tussen de + 10 en + 20 °C.
- Het (overtollige) vocht dient goed (niet snel en geforceerd) te worden afgevoerd d.m.v. verwarmen en ventileren. Streef naar een relatieve luchtvochtigheid van < 80%.
- Bovenstaande eisen aan temperatuur en relatieve luchtvochtigheid dienen tijdens het filmvorming- en drogingsproces gehandhaafd te blijven (zie 8.).

2.4 Materiaal en opslag (aanbeveling)

- Kalkzandsteen lijmblokken of lijmelementen, bakstenen, cellenbeton, gipsblokken en gipskarton- en gipsvezelplaten etc. dienen, onder verantwoordelijkheid van het verwerkend bedrijf en de (hoofd)aannemer droog en volgens voorschriften te worden verwerkt en dus tijdens de opslag en na verwerking tegen weersinvloeden te worden beschermd.
- Voorstrijkmiddelen, reparatiemiddelen en het gekleurde kunstharsgebonden sier- of spuitpleister dienen (binnen) droog te worden opgeslagen bij een temperatuur van minimaal + 5 °C.
- Het verdient aanbeveling het voorstrijkmiddel en het sier- of spuitpleister op kleur bij de fabrikant of leverancier te bestellen. Emmers en zakken per vertrek onderling goed mengen. Ook kunnen het voorstrijkmiddel en het sier- en spuitpleister op de bouwplaats op kleur gemaakt worden met door de fabrikant of leverancier geleverde pigmenten. Om kleurverschillen te voorkomen dienen deze altijd per wand of vertrek onderling homogeen vermengd te worden.
- Alle materialen dienen voor het verlopen van de houdbaarheidsdatum verwerkt te worden.

2.5 Controle en inspectie (richtlijn)

In de dagelijkse praktijk wordt er vanuit gegaan dat met het aanbrengen van een gekleurd kunstharsgebonden pleistersysteem kan worden begonnen als de ondergrond winddroog is. In veel gevallen is de ondergrond dan echter nog niet droog genoeg om schadevrij te kunnen voorbehandelen en af te werken. Voordat de werkzaamheden worden opgestart, dient een visuele inspectie plaats te vinden. Aansluitend dienen overal steekproefsgewijs – zeker op natte plekken – indicatieve vochtmetingen uitgevoerd te worden. Om het vochtgehalte non-destructief (indicatief) te kunnen bepalen, kan met behulp van een elektrische, weerstands- of magnetische vochtmeter (bijv. protimeter of Gann) een oppervlaktemeting worden uitgevoerd (indicatie droog: groen of percentage of < 30 digits).

2.6 Voorbereiding, reparatie en voorbehandeling (richtlijn)

- Restanten (slurrie en stof) van het infrezen van leidingsleuven etc. moeten grondig worden verwijderd.
- Ondergronden dienen goed gerepareerd te worden. Gaten en leidingsleuven en naden van gipskarton- of gipsvezelplaten volledig vlak dichtzetten met kalkvrije producten. Deze reparaties volledig laten drogen.
- Hoekbeschermings- en pleisterprofielen volledig (vol en zat) inbedden in gips of, afhankelijk van het bindmiddel van de raap- of uitvlaklaag, een geëigende cementgebonden stel-specie. Dit om voldoende zuiging te houden op de veelal beperkt geperforeerde flenzen van dunpleisterprofielen.
- In sommige gevallen is het verstandig een egale zuiging tot stand te brengen en de ondergrond geheel over te pleisteren met een kalkvrij pleistermateriaal.
- (Gestukadoorde) ondergronden vooraf controleren op delen ongebonden kalk (het vaststellen van de alkaliteit). Dit kan worden bepaald met lakmoespapier of met fenolftaleïne. Indien een alkaliteit wordt vastgesteld van $\text{PH} > 11$ het oppervlak langdurig laten drogen tot een alkaliteit gehalte van $\text{PH} < 9$ wordt vastgesteld;
- Afhankelijk van het soort ondergrond, het vochtopnemend vermogen van de ondergrond en de hoeveelheid stof die op het oppervlak van de ondergrond aanwezig kan zijn, dient op de volledig droge ondergrond (< 3 gew. %) een diep grondeerlaag te worden aangebracht. Deze diep grondeerlaag volledig laten drogen;
- Bij toepassing van een kunstharsgebonden sierpleister een op kleur gebracht kwartshoudend voorstrijkmiddel aanbrengen. De kleur van het voorstrijkmiddel moet overeenkomen met de gewenste kleur van het sierpleister. Het voorstrijkmiddel altijd verwerken volgens de voorschriften van de fabrikant. Het is belangrijk dat de ondergrond over een gelijkmatig zuigend vermogen blijft beschikken. Vooral bij blokkenwanden dient de ondergrond en de reparatiebaan ter plaatse van de voeg van cellenbeton- of gipsblokken gelijkmatig te zuigen! Op kleur aangebrachte voorstrijklagen minimaal 24 uur laten drogen;

- Nicotineaanslag, roet- en roestvlekken vooraf behandelen met een geschikt isolerend voorstrijkmiddel;
- Niet te behandelen bouwdelen (bijv: kozijnen, vloeren, ramen en deuren) goed maskeren en afdekken.

2.7 Het aanbrengen van een kunstharsgebonden pleistersysteem in kleur (aanbeveling)

- Tijdens het drogen van het gekleurde pleistersysteem zullen de fijne bestanddelen terugtrekken naar de ondergrond en de ondergrond afdekken. Als er een onregelmatige zuiging aanwezig is kunnen plaatselijk drogingsverschillen ontstaan waardoor de fijne bestanddelen op het oppervlak van het pleister afbinden en na droging van het pleister lichter van kleur blijven.
- Indien het voorstrijkmiddel en het sierpleister op de bouwplaats worden gekleurd, dient per wand of vertrek voldoende materiaal te worden aangemaakt. Voor de maximale hoeveelheid kleurpigment die mag worden toegevoegd, dienen de voorschriften van de fabrikant of leverancier te worden aangehouden.
- Breng het sierpleister aan met een roestvast stalen spaan en structureer deze met de daarvoor bestemde (kunststof) structuurspaan.
- Bij gekleurde kunstharsgebonden spuitpleister eerst een meslaag aanbrengen. Het kwasten van de hoeken en messlagen dient snel na het aanbrengen van de meslaag te gebeuren met een niet te natte en brede kwast om witte strepen en vlekvorming te voorkomen.
- Na volledige droging van de op kleur aangebrachte meslaag een gekleurde korrellaag aanbrengen. De kleur van de korrellaag dient te zijn afgestemd op de kleur van de gekleurde meslaag. Indien na het aanbrengen van de korrellaag een niet egaal beeld is ontstaan kan een tweede gekleurde korrellaag worden aangebracht.

2.8 Conditionering tijdens de drogingsfase (aanbeveling)

- Na het aanbrengen van het gekleurde kunstharsgebonden pleistersysteem dienen de gestukadoorde ruimtes goed geconditioneerd (d.m.v. verwarmen en ventileren) te worden.
- Bij slechte droging zullen niet zuigende of slecht zuigende gedeelten in de ondergrond zichtbaar worden en als vlekken zichtbaar blijven.
- (Gekleurde) kunstharsgebonden pleisterlagen die langdurig nat blijven, kunnen leiden tot verkleuring of in het ergste geval tot onthechting.
- De temperatuur dient minimaal + 5 °C te bedragen. Bij voorkeur geldt echter een omgevingstemperatuur die ligt tussen de + 10 en + 20° C.
- Te snel en geforceerd drogen (vroegtijdig uitdrogen) moet worden voorkomen.

3. Normen, richtlijnen en voorschriften

NEN 13914-2	Ontwerp, voorbereiding en uitvoering van stukadoorswerk - Deel 2: Ontwerpoverwegingen en essentiële uitgangspunten voor stukadoorswerk binnen.
STABU-Standaard	Paragraaf 40 Stukadoorswerk, Bijlage A: Oppervlaktebeoordelingscriteria Oppervlaktebeoordelingscriteria “stukadoorswerk binnen”
URL 0707	Vervaardigen van stukadoorwerk
URL 0708	Vervaardigen van spackspuitwerk
TBA-tabelkaart 2	Oppervlaktebeoordelingscriteria voor stukadoorswerk binnen + aanvulling
TBA-tabel	Afwerkingsniveaus van in het werk af te werken gipskartonen gipsvezelplaten op systeemwanden en -plafonds
TBA-tabel	Oppervlaktebeoordelingscriteria voor wanden opgebouwd uit cellenbeton of gipsblokken
TBA Kennispaper 5	De termen schilder-, saus-, of behangklaar nader beschouwd

